

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Práca a chudoba: nevyhnutnosť globálneho prístupu“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2009/C 318/10)

Spravodajkyňa: **pani Nicole PRUD'HOMME**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 26. februára 2009 rozhodol vypracovať podľa článku 29 ods. 2 svojho vnútorného poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Práca a chudoba: nevyhnutnosť globálneho prístupu“.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 1. septembra 2009. Spravodajkyňou bola pani Nicole PRUD'HOMME.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 456. plenárnom zasadnutí 30. septembra 2009 a 1. októbra 2009 (schôdza z 30. septembra 2009) prijal 173 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 7 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Odporúčania

Chudoba pracujúcich predstavuje pre zamestnancov ako aj pre niektoré samostatne zárobkovo činné osoby zložitý problém, pri ktorom zohrávajú úlohu viaceré navzájom prepojené činitele. Ak chceme nájsť účinné mechanizmy na riešenie tejto otázky, musíme ju posudzovať z globálneho hľadiska.

1.1 Medzi priority EÚ zaradiť snahu zabezpečiť kvalitné pracovné miesto pre každého.

1.2 Pravidelne sa zaoberať problematikou chudobných pracujúcich v rámci európskeho sociálneho dialógu.

1.3 Rýchlo zavrieť vypracovanie primeraných analytických nástrojov, aby bolo možné čoraz lepšie posúdiť takéto situácie, ktoré majú v Európe mnoho rozdielnych, ale aj spoločných prvkov.

1.4 Preskúmať a zaviesť nové možnosti, ako spojiť sociálnu ochranu a zamestnanie, ktoré by umožnili najmä zabezpečiť každému pracovníkovi dôstojný príjem, a tým aj podmienky na pokrytie všetkých jeho základných potrieb (bývanie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie pre samotných pracovníkov ako aj pre ich deti, atď.).

1.5 Zabezpečiť účinnú počiatočnú odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie s perspektívou kvalitných pracovných miest. Na rôznych úrovniach (národná, regionálna) prijať opatrenia zamerané na vytvorenie prostredia, ktoré zabráni predčasnému odchodu mladých zo školy.

1.6 Pokračovať v snahách a diskusiách zameraných na flexibilitu, aby bolo možné nájsť túto novú rovnováhu medzi flexibilitou (pružnosť potrebná pre podniky) a reálnymi prostried-

kami na zabezpečenie väčšej istoty (ochrana pracovníkov), ktoré zabránia nárastu chudoby aktívnej populácie a pomôžu ju odstrániť.

1.7 V priebehu roku 2010, ktorý Komisia vyhlásila za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, informovať o týchto otázkach a mobilizovať verejnú mienku na úrovni Európskej únie ako aj členských štátov.

2. Úvod

2.1 Na úrovni EÚ sa začali objavovať vedecké práce, návrhy a inovačné postupy zamerané na chudobných pracujúcich, ktoré dokazujú, že práca nemusí nevyhnutne znamenať ochranu pred chudobou, obzvlášť v súčasných socio-ekonomických podmienkach.

2.2 Komisia vo svojom „Návrhu spoločnej správy o sociálnej ochrane a sociálnom začlenení na rok 2009“⁽¹⁾, ktorý vychádza z najnovších národných strategických správ, poukazuje na to, že otázky týkajúce sa chudobných pracujúcich a kvalitných pracovných miest majú veľký význam. Táto téma a konkrétne problémy, ktoré pomenúva, úzko súvisia so záujmami Spoločenstva a jeho činnosťou v oblasti aktívneho začlenenia. Úsilie EÚ sa teda zameriava na boj proti biede a zároveň na podporu rozvoja kvalitných pracovných miest pre všetkých.

2.3 V kontexte krízy, keď miera nezamestnanosti rýchlo rastie a tlak na verejné financie sa zvyšuje, nadobúda táto téma ešte väčší význam. Mali by sme si však odmyslieť súčasnú krízu a pristupovať k tejto téme ako k problému, ktorý síce treba riešiť so zreteľom na súčasné mimoriadne okolnosti, ktorý však treba vnímať aj ako štrukturálnu tému v kontexte úsilia o pozitívny vývoj v oblasti sociálnej ochrany a politiky zamestnanosti zo strednodobého ako aj dlhodobého hľadiska.

(1) KOM(2009) 58 v konečnom znení.

2.4 Komisia, ktorá pripravuje dokument na tému práca a chudoba, vyhlásila rok 2010 za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. V EÚ sa totiž chudoba priamo týka približne 80 miliónov ľudí, čo je 16 % jej obyvateľov. V mnohých prípadoch ide o chudobu aktívnej populácie. 8 % pracujúcich žije pod hranicou chudoby⁽¹⁾.

2.5 Výbor vo svojom stanovisku na tému „Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu (2010)“⁽²⁾ upozornil, že na úplné pochopenie tohto javu sú okrem bežného ukazovateľa relatívnej príjmovej chudoby potrebné aj iné ukazovatele chudoby, a to také, ktoré ukážu, že chudoba naďalej pretrváva a mnohí Európania skutočne stále žijú v nedostatku. Na základe porovnaní, ktoré odteraz umožňuje európska dohoda o vymedzení pojmov, možno získať jasný obraz o tendenciách v tejto oblasti, a nielen technické detaily.

3. Vymedzenie pojmov

3.1 Ak chceme hovoriť o „chudobných pracujúcich“, musíme najprv vysvetliť jednotlivé časti tohto pojmu, čiže slovo „pracujúci“ a slovo „chudobný“. Chudoba pracujúceho človeka závisí od jeho osobných príjmov, ktoré nadobudol počas trvania jeho pracovnej zmluvy (finančné ohodnotenie jeho práce) a tiež od celkového materiálneho zabezpečenia jeho rodiny. Práca označuje individuálnu pracovnú činnosť. Chudoba svedčí o tom, že zdroje na pokrytie potrieb celej domácnosti sú nepostačujúce. V niektorých prípadoch sa situácia a/alebo dojem, že človek nie je chudobný, môže veľmi rýchlo zmeniť na chudobu.

3.2 Chudoba sa teda definuje na úrovni domácnosti, zatiaľ čo pracovná činnosť na úrovni jednotlivca. Spájajú sa tu dve rôzne úrovne analýzy. Chudoba pracujúceho závisí v prvom rade od toho, aké je jeho pracovnoprávne postavenie a akú prácu vykonáva, a až potom od životnej úrovne jeho domácnosti. Toto dvojité posudzovanie prináša so sebou isté komplikácie. To, že je niekto v práci slabšie finančne ohodnotený, ešte nemusí znamenať, že patrí do kategórie chudobných (pretože ostatné príjmy rodiny môžu byť vyššie). Niekto môže byť naopak zaradený medzi chudobných, hoci jeho finančné ohodnotenie sa pohybuje zhruba na úrovni priemerného mesačného platu v príslušnej krajine a v spoločnosti, v ktorej daná osoba žije sa považuje za postačujúce. Niektorí ľudia môžu byť v aktívnom veku a bez práce (nezamestnaní), a zároveň poberať také dávky v nezamestnanosti, že sú vysoko nad hranicou chudoby. A naopak, iní ľudia v aktívnom veku môžu byť pracovne veľmi vyťažení, ale veľmi slabšie ohodnotení, a navyše môžu mať na starosti viacero osôb, ktoré od nich finančne závisia, a preto sa ocitajú pod hranicou chudoby.

3.3 Z toho vyplýva, že problém chudobných pracujúcich by sa mal riešiť v rámci politiky zamestnanosti, ako aj prostredníctvom opatrení zameraných na poskytovanie pomoci a sociálne zabezpečenie a opatrení v oblasti politiky rodiny.

3.4 V rámci európskej stratégie pre zamestnanosť, ktorá je súčasťou Lisabonskej stratégie, sa zníženie počtu chudobných

pracujúcich stalo jednou z priorit EÚ. Od roku 2003 musel byť teda pre tento jav vytvorený ukazovateľ, ktorý umožňuje hodnotiť a porovnávať. V júli 2003 prijal Výbor Európskej únie pre sociálnu ochranu v rámci svojej činnosti v súlade s úsilím Spoločenstva v oblasti sociálneho začlenenia spoločný ukazovateľ, ktorý mal pomôcť zistiť, aký je podiel chudobných pracujúcich v EÚ a aké sú niektoré hlavné sociálno-demografické črty týchto osôb.

3.5 „Chudobný pracujúci“ je podľa tejto definície Výboru pre sociálnu ochranu osoba, ktorá počas sledovaného roka „prevažne pracuje“ (ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba) a žije v domácnosti, ktorej celkové príjmy sú nižšie ako 60 % národného príjmového mediánu. Takáto osoba musí byť zamestnaná viac ako polovicu roka. Podľa ukazovateľa „rizika chudoby napriek práci“ sa za pracujúceho považuje každá osoba, ktorá bola zamestnaná najmenej sedem mesiacov z dvanástich mesiacov hodnoteného obdobia⁽³⁾.

4. Štatistické hodnotenie

4.1 Komisia uverejnila koncom roka 2008 svoju výročnú správu o sociálnych trendoch v členských štátoch v rámci spoločných cieľov stratégie EÚ v oblasti sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia (pozri prílohu)⁽⁴⁾. Vyplýva z nej, že na konci roka 2006 bolo 16 % Európanov vystavených riziku chudoby. Pod hranicou chudoby žije v EÚ 8 % pracujúcich. V jednotlivých krajinách sa toto číslo pohybuje od 4 % alebo menej (Česká republika, Belgicko, Dánsko, Holandsko a Fínsko) až po 13 % alebo 14 % (Poľsko a Grécko)⁽⁵⁾. Na príčine chudoby pracujúcich sú nízke platy (platy nižšie ako 60 % platového mediánu), nízka kvalifikácia, neisté pracovné miesta, slabé finančné ohodnotenie niektorých samostatne zárobkovo činných osôb a práca na čiastočný úväzok, často nie z vlastnej vôle. Táto forma chudoby takisto závisí od finančného postavenia ostatných členov domácnosti. Komisia podotýka, že rodinný model s jediným príjmom už domácnosti s deťmi nedokáže ochrániť pred chudobou.

4.2 Ukazovateľ relatívnej príjmovej chudoby je často kritizovaný, pretože v skutočnosti nezachytáva rôznorodé situácie, v ktorých sa môžu ocitnúť ľudia žijúci v nedostatku. Navyše príjmová chudoba je prirodzene len jedným z viacerých aspektov chudoby. V rámci EÚ sa v súčasnosti vypracúvajú ďalšie ukazovatele, ktoré poskytnú nový doplnujúci pohľad na skutočnú situáciu chudobných.

⁽³⁾ Podrobnejšie údaje a informácie o vývoji v tejto oblasti – pozri: Guillaume Allègre, „Working poor in the EU: an exploratory comparative analysis“, pracovný dokument OFCE, č. 2008-35, november 2008; Sophie Ponthieux, „Les travailleurs pauvres comme catégorie statistique. Difficultés méthodologiques et exploration d'une notion de pauvreté en revenu d'activité“, pracovný dokument INSEE, č. F0902, marec 2009.

⁽⁴⁾ Spoločná správa o sociálnej ochrane a sociálnom začlenení za rok 2008: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/joint_reports_fr.htm.

Všetky údaje a materiály týkajúce sa prác v rámci otvorenej metódy koordinácie: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/the_process_fr.htm. Najnovšie európske úvahy, situácia a obavy v určitých krajinách EÚ – pozri: Jürgen Andreß, Henning Lohmann (dir.), „The Working Poor In Europe. Employment, Poverty and Globalization, Cheltenham“, Edward Elgar, 2008.

⁽⁵⁾ Treba upozorniť, že príjmová chudoba sa meria relatívne na úrovni jednotlivých štátov. Keby bola hranica chudoby celoeurópska, poradie krajín by sa úplne zmenilo.

⁽¹⁾ Eurostat, Statistics in focus, 46/2009.

⁽²⁾ Stanovisko EHSV z 29. 5. 2008 na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu (2010)“, spravodajca: pán Pater, pomocná spravodajkyňa: pani Koller (Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008).

4.3 Popri ukazovateľoch príjmovej chudoby sa vypracúvajú aj ukazovatele chudoby z hľadiska „životných podmienok“. Na európskej úrovni sa teda takto meria „materiálna deprivácia“ (pozri prílohu). Tento ukazovateľ vyjadruje, koľko osôb žije v domácnostiach, ktoré nespĺňajú najmenej tri spomedzi nasledujúcich deviatich kritérií: 1) schopnosť pokryť nepredvídané výdavky, 2) jeden týždeň dovolenky do roka, 3) schopnosť splácať svoje pôžičky, 4) jedlo z mäsa, hydiny alebo rýb najmenej každý druhý deň, 5) primerane vykurované bývanie, 6) pračka, 7) farebný televízor, 8) telefón, 9) osobné auto. Všetky tieto kritériá sú ako ukazovatele materiálnych podmienok samozrejme diskutabilné. Ich kombinácia však poskytuje zaujímavý obraz. Z hľadiska miery materiálnej deprivácie zaznamenávame výrazné rozdiely: v Luxembursku dosahuje 3 % a v Lotyšsku 50 %. Tieto rozdiely sú oveľa výraznejšie ako rozdiely z hľadiska príjmovej chudoby (10 % až 21 %).

4.4 Ak sa zameriame na materiálnu depriváciu, diametrálne sa zmení poradie členských štátov, čo sa týka chudoby. Ide tu však o chudobu všeobecne a nielen o chudobu pracujúcich. V dohľadom čase bude potrebné podať podrobný obraz o tom, aká je situácia chudobných pracujúcich v jednotlivých krajinách z hľadiska materiálnej deprivácie, pretože chudoba aktívnej populácie vo svojej podstate nie je len problémom slabých príjmov, ale aj otázkou kvality života (pracovného, rodinného, spoločenského).

5. Faktory chudoby aktívnej populácie

5.1 Jedným z hlavných faktorov vedúcich k chudobe aktívnej populácie je neisté postavenie pracujúceho. Mnohých aktérov, medzi inými aj Európsku konfederáciu odborových zväzov a európske odborové organizácie, znepokojuje čoraz väčšia neistota z hľadiska práce. Ak zrátame viac ako 19,1 miliónov zmlúv na dobu určitú⁽¹⁾ a približne 29 miliónov „falošných“ samostatne zárobkovo činných osôb (hlavne v sektore stavebníctva a verejných prác), zistíme, že približne 48,1 milióna pracovníkov má do určitej miery neisté postavenie. Je pravda, že táto populácia je v jednotlivých krajinách veľmi rôznorodá, a ešte rôznorodejšia, ak porovnáme tieto krajiny navzájom, ide však o desiatky miliónov pracovne činných osôb, ktoré sú vystavené určitej neistote a v dôsledku toho by sa mohli ocitnúť v chudobe.

5.2 Zamestnávateľia zdôrazňujú, že problematika chudoby pracovne činných osôb je veľmi zložitá, a upozorňujú v prvom rade na to, že riziko chudoby súvisí s úrovňou vzdelania. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy musia byť účinnejšie a spravodlivejšie. Okrem toho je nevyhnutné zabezpečiť, aby bola práca dobre zaplatená⁽²⁾, to znamená zabezpečiť účinnú rovnováhu medzi daňovými režimami a systémami sociálneho zabezpečenia.

⁽¹⁾ Európsky prieskum pracovných síl – výsledky za rok 2008, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-QA-09-033/EN/KS-QA-09-033-EN.PDF (v anglickom jazyku).

⁽²⁾ Zabezpečiť, aby bola práca dobre zaplatená – Štúdiá zameraná na interakciu medzi daňovými systémami a systémami sociálneho zabezpečenia, ktorú uskutočnil Výbor pre zamestnanosť a Výbor pre sociálnu ochranu. Pozri tiež stanovisko EHSV na tému „Sociálna ochrana: aby bola práca zaplatená“, spravodajkyňa: pani St Hill (Ú. v. EÚ C 302, 7.12.2004).

5.3 Chudoba aktívnej populácie súvisí s nízkym ohodnotením práce (ktoré často nezodpovedá vykonaným úlohám) a so zmenami, ktorými prechádza model rodiny. Vývoj rodiny, ktorý síce jednotlivé členské štáty ovplyvňuje v odlišnej miere, sa všade vyznačuje zvýšenou nestabilitou, väčším počtom odlúčení a rastúcim počtom rodín s jedným rodičom, to znamená, takých, v ktorých len jeden člen rodiny pracuje a ktoré sú viac vystavené riziku chudoby. Už v Spoločnej správe o sociálnej ochrane a sociálnom začlenení na rok 2007⁽³⁾, ktorú vypracovala Komisia, sa uvádza, že hoci zamestnanie je najlepším ochranným štítom proti chudobe, nemôže byť jediným spôsobom ochrany. Preto je potrebné zaviesť alebo posilniť opatrenia založené na solidarite zamerané na rodiny, ženy, mládež, študentov, osoby so zdravotným postihnutím, staršie osoby, migrantov, čiže na najzraniteľnejšie kategórie. Okrem toho treba zdôrazniť, že chudoba aktívnej populácie rozhodujúcou mierou prispieva k chudobe detí.

5.4 Zvýšenie nákladov na dopravu, bývanie, zdravotnú starostlivosť atď. môže takisto zhoršiť situáciu pracujúcich. Takéto zvýšenie najviac zasiahne pracujúcich, ktorých mzda sa pohybuje okolo minimálnej mzdy a nižšiu strednú triedu, pretože práve tieto skupiny často žijú na periférii oblastí, v ktorých sa koncentruje zamestnanosť.

5.5 Chudobu aktívnej populácie môže spôsobiť slabá úroveň kvalifikácie alebo vzdelania danej osoby, skutočnosť, že nemá dostatočnú kvalifikáciu na to, aby vykonávala prácu s primeranou mzdou, alebo neprimerané pracovné podmienky. Najzraniteľnejšími skupinami sú starší pracovníci, mladí ľudia, ženy, mnohopočetné rodiny, osoby so zdravotným postihnutím, pracujúci, ktorí veľmi skoro ukončili školskú dochádzku a migranti. Preto je nevyhnutné zabezpečiť, aby mali všetky osoby so zdravotným postihnutím primerané podmienky pre prijatie do zamestnania a každé dieťa dobrý štart do života vďaka včasnému nástupu do školy, ale tiež vďaka tomu, že sa začne riešiť problém predčasného odchodu zo školy, ktorý sa v súčasnosti týka 15 % žiakov v Európe, čo je ešte stále priveľa.

5.6 Vo svojej podstate je chudoba aktívnej populácie v mnohých prípadoch výsledkom toho, že pracujúci vykonávajú prácu, ktorá nezodpovedá ich schopnostiam alebo kvalifikácii. Chudoba pracujúcich predstavuje pre zamestnancov ako aj pre niektoré samostatne zárobkovo činné osoby zložitý problém, pri ktorom zohrávajú úlohu viaceré navzájom prepojené činitele. Ak chceme nájsť účinné mechanizmy na riešenie tejto otázky, musíme ju posudzovať z globálneho hľadiska. Na to, aby vznikli účinné programy boja proti chudobe pracujúcich, je nevyhnutné zaviesť globálne opatrenia zamerané na rast a prispôsobenie sa globalizácii a v období súčasnej krízy aj na hospodársku obnovu.

6. Návrhy na globálny prístup v boji proti chudobe pracujúcich

6.1 Ak chceme účinne bojovať proti chudobe pracujúcich, predovšetkým musíme myslieť makroekonomicky, pretože efektívne zamedziť tomuto javu, a najmä v čase krízy, nemožno len jednotlivými opatreniami. Zamestnanosť a samostatná zárobková činnosť, presnejšie kvalitné pracovné miesta pre všetkých, musia byť prioritou všetkých európskych inštitúcií.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/joint_reports_fr.htm#2007

6.2 *Spôľahlivé ukazovatele* Je nevyhnutné pokračovať v úsilí o vytvorenie spoločných a spoľahlivých ukazovateľov z hľadiska problematiky chudobných pracujúcich. Vďaka európskym investíciám a otvorenej metóde koordinácie bol v tejto oblasti dosiahnutý veľký pokrok. Teraz je dôležité ísť ďalej a získavať nové poznatky vďaka podrobnejším údajom, pričom treba prihliadať na to, aký podiel predstavujú chudobní pracujúci, na mieru tejto chudoby a na rozdiely v príjmoch medzi chudobnými (v jednotlivých krajinách aj medzi nimi).

6.3 Pokiaľ ide o tieto štatistické otázky, technicky je dôležité mať k dispozícii údaje o jednotlivých krajinách vychádzajúce z hranice chudoby stanovenej v týchto krajinách, ale aj plne európske údaje vychádzajúce z európskej hranice chudoby. Umožnilo by to inú klasifikáciu a iné uhly pohľadu ako tie, ktoré v súčasnosti poskytuje jediný ukazovateľ, ktorý bol stanovený.

6.4 *Spravodlivé a slušné ohodnotenie spočívajúce na posilnenom sociálnom dialógu* Boj proti chudobe pracujúcich sa musí viesť aj prostredníctvom ambicióznejšej mzdovej politiky. Treba rozširovať a podporovať všetky iniciatívy v duchu vzorca: inflácia + primeraný podiel na raste produktivity. Dôležitú úlohu v boji proti chudobe pracujúcich musí preto zohrávať kolektívne vyjednávanie o mzdách, ktoré je základným kameňom sociálneho dialógu. Keď takéto vyjednávanie prebieha dobre, nemá to žiaden skutočný finančný dosah na podniky v danom odvetví v jednotlivých krajinách alebo v celej EÚ, neexistuje teda žiadna „prémia“ za skutočný sociálny dialóg. Pokrok v oblasti „slušnej práce“ možno dosiahnuť prostredníctvom sociálneho dialógu, zapojením sociálnych partnerov, zodpovednosťou podnikov, iniciatívnymi a nápravnými opatreniami verejných orgánov a v súčasnosti aj prostredníctvom úlohy bánk vo vzťahu k MSP. Boj proti nelegálnej práci je rozhodujúcou zbraňou v boji proti chudobe pracujúcich. Na jednej strane preto, lebo nelegálna práca sa týka najzraniteľnejších skupín obyvateľstva (migranti, dočasní pracovníci), ale aj preto, lebo môže viesť k situáciám podobným otrokárstvu, ktoré sú v rozpore s Chartou základných práv.

6.5 *Mechanizmy na podporu podnikov a samostatnej zárobkovej činnosti* Chudoba pracujúcich zasahuje mnohých podnikateľov a samostatne zárobkovo činné osoby, a to najmä v prvých dňoch existencie ich podnikov. Je potrebné vyvinúť podporné mechanizmy, pretože mnohé z týchto malých a stredných podnikov vytvárajú pracovné príležitosti. 80 % hospodárskeho rastu pochádza zo sektora malých a stredných podnikov, hoci počas rozbiehania svojho podniku mnoho podnikateľov poberá

len nízky alebo nepoberá žiadny plat, čím ohrozujú svoje rodiny chudobou.

6.6 *Primerané vzdelávacie systémy* Celoživotné vzdelávanie, najmä v prípade najmenej kvalifikovaných pracovníkov, je základnou podmienkou na to, aby sa zlepšila kvalifikácia týchto pracovníkov a aby mohli získať pracovné miesto so spravodlivou a slušnou mzdou.

6.7 *Primeraná sociálna ochrana* Boj proti chudobe pracujúcich si vyžaduje racionalizáciu súčasných opatrení. Poskytovanie pomoci by sa malo účinnejšie spájať s novými službami zameranými na opatrovanie detí a pomoc v oblasti mobility (tak isto ako práca, aj mobilita sa musí oplatiť), ktoré umožňujú chudobným pracujúcim získať lepšie ohodnotenú prácu.

6.8 Pokiaľ ide o bývanie, v niektorých krajinách nezanedbateľné percento bezdomovcov chodí do práce, a preto je nevyhnutné zmobilizovať zdroje na sociálne bývanie, aby bolo prednostne postarané o tých, ktorí sa začlenili do spoločnosti vďaka práci, ktorým však hrozí, že o svoje zamestnanie a relatívnu stabilitu prídu, pretože ich bývanie je slabej kvality, alebo dokonca preto, lebo žiadne nemajú.

6.9 *Zohľadniť pracovné prostredie a prácu* Pretože chudoba pracujúcich je do veľkej miery spätá s pracovnými podmienkami, je nevyhnutné prihliadať na niektoré aspekty spojené s pracovným prostredím: podpora mobility, v prípade, že sa pre ňu pracovník rozhodne, zabezpečenie stravy za primeraných finančných podmienok, podmienky bývania, možnosti starostlivosti o deti. Podniky, ktoré poskytujú prácu, by mali byť schopné posúdiť, aké opatrenia majú prijať na to, aby v rámci svojich pracovných zmlúv zabezpečili lepšie podmienky z hľadiska pracovnej istoty a aby ich pracovníci mohli odborne rásť a zvyšovať si kvalifikáciu.

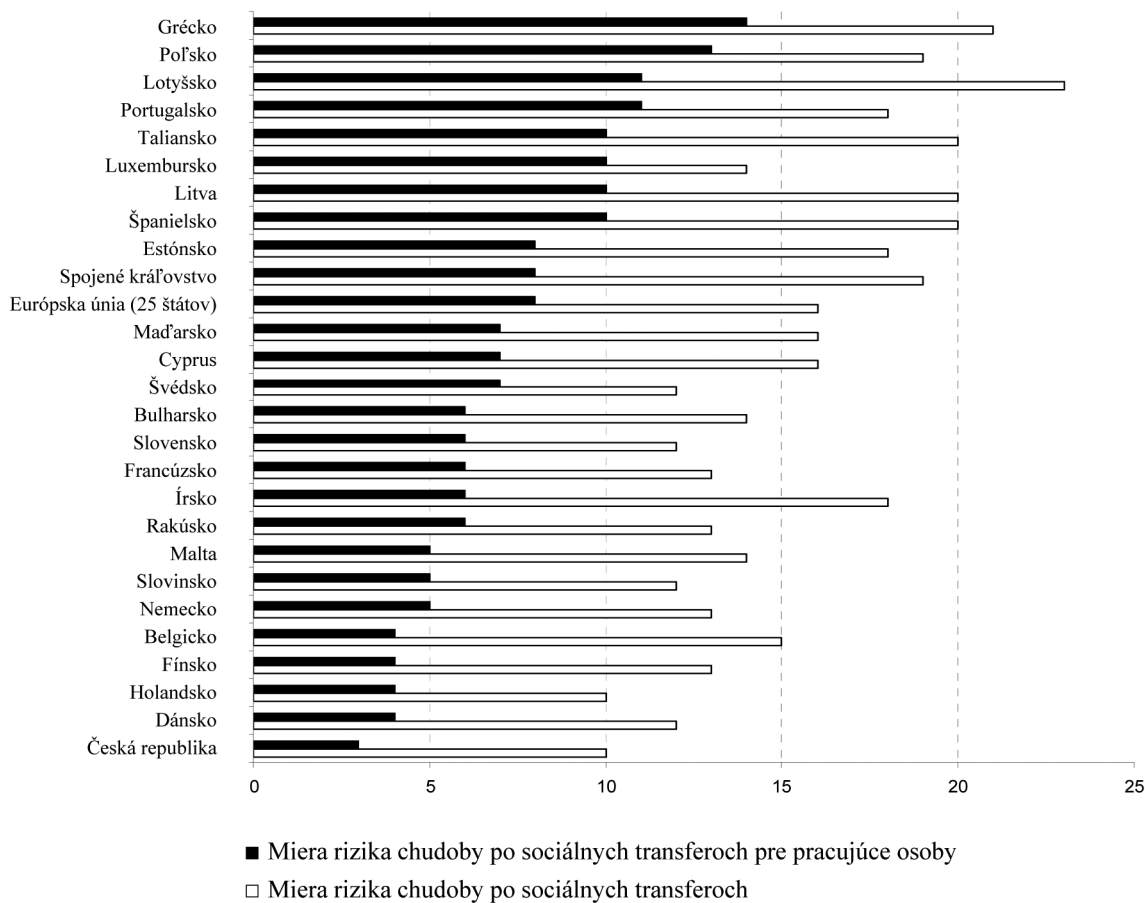
6.10 *Informovať a mobilizovať* V rámci Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu je napokon nevyhnutné zmobilizovať aj verejnú mienku a médiá. Analyzovať fenomén chudoby pracujúcich, hovoriť o situáciách, ktoré sa s ním spájajú a ktoré sú pre človeka ponižujúce, a zmobilizovať európskych občanov, to všetko by mohlo pomôcť prerušiť začarovaný kruh biedy, v ktorom sa nachádzajú niektorí pracujúci, a vrátiť im tak zhanobenú dôstojnosť. Viac než vyjadriť slová súcitu je nevyhnutné mobilizovať občanov do boja za kvalitné pracovné miesta pre všetkých, a tak presadzovať európsky sociálny model, ktorý by mal eticky vyššiu hodnotu.

V Bruseli 30. septembra 2009

predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Príloha

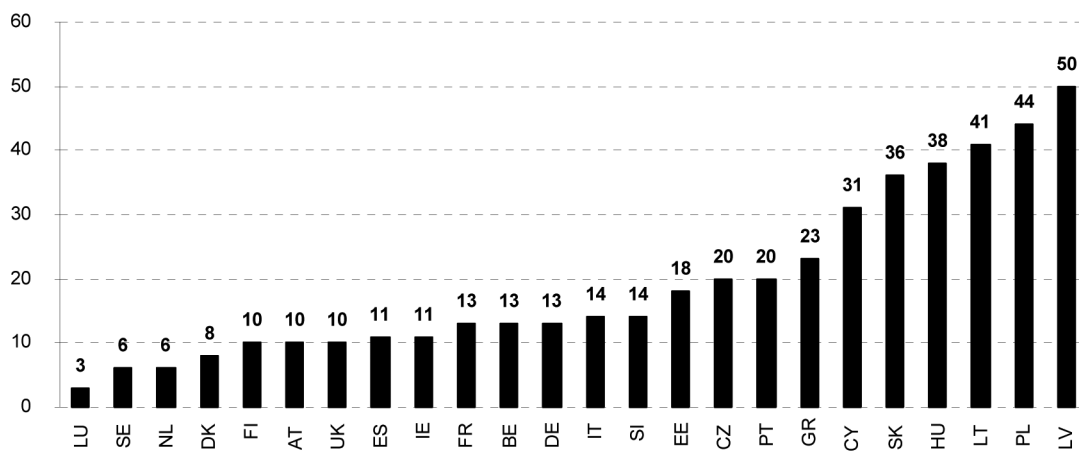
Graf 1: Chudoba pracujúcich v Európskej únii v roku 2006

Zdroj: Eurostat, SRCV

Graf 2: Materiálna deprivácia v Európskej únii

Percento osôb, ktorých domácnosť nespĺňa aspoň tri z uvedených kritérií (2006)

Zdroj: Eurostat, SRCV